

hilversum, pas op!

De Hof, park vol monumenten, herdenkingsstenen en beelden

De oude begraafplaats, met ingangen aan de Oude Torenstraat, Burg. Andriessenstraat en Torenlaan, is een ware oase in het huidige centrum van Hilversum. Het was in 1792 dat het gemeentebestuur, zeer vooruitstrevend, besloot tot de aanleg van deze toen nog buitenbegraafplaats. Een rechthoekig perceel grond werd ingedeeld in vier kwadranten met in elk vlak de grafstenen die tegen elkaar kwamen te liggen. Om de gehele begraafplaats heen kwam een muur met vier toegangspoorten. Hoewel de karakteristieken – zo typerend voor de wijze van begraven aan het einde van de 18e eeuw – nog zeer herkenbaar zijn, straalt deze voormalige oude begraafplaats heden ten dage de rust van een intiem stadsparkje uit. Het is een parkje vol monumenten, herdenkingsstenen en beelden.

Een der oudste grafmonumenten is het monument op het graf van dokter Dr. S. Stratingh Tresling (1836-1898) geschonken door 'Zijne Vrienden'. De staande zerk, voorzien van een bronzen plaat, moet destijds naast de vele zerken en hekjes een opvallend monu-

Het monument voor Dr Tresling.

ment zijn geweest. Inmiddels is de bronzen plaat spoorloos verdwenen, net als de beeldhouwde vaas met doek welke ooit bovenop het grafmonument prijkte. Wel zijn aan beide zijkanten van het monument omgekeerde fakkels zichtbaar, symbool voor het gedoofde leven.

Het parkje dient de laatste jaren ook als een herinneringsplek voor slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Jaarlijks wordt op 4 mei stilgestaan bij een tweetal herdenkingsstenen: de plaquette met een tiental namen van omgekomen (oud-)leerlingen van het voormalige Nieuwe Lyceum en de Mauthausenstein. Deze steen, uit de steengroeve van het concentratiekamp Mauthausen, werd meegebracht 'opdat wij niet vergeten' door de Hilversummer Bill Minco, joods verzetstrijder uit het Geuzenverzet.

De steen uit vernietigingskamp Mauthausen.

Centraal op het kruis der paden staat een dodenlantaarn. Een moderne versie van een oud gebruik. De dodenlantaarn heeft van oudsher de taak om – evenals de duivelsroosters bij de ingangen – de duivel buiten te houden. Bij bijzondere gelegenheden brandt er een lamp. Het monument werd in 1996 aangeboden door begrafenisonderneming Van Vuure ter ere van het 100-jarig bestaan van dit familiebedrijf.

De zuilenrij

Aan de kant van de Oude Torenstraat is als afscheiding een zuilenrij geplaatst met in een aantal zuilen een kunstwerk of herinneringsobject.

Als eerste beeld in deze zuilenrij zien we ‘het Rotterdams Kinderkopje’. Dit deel van een console komt uit het puin na het bombardement op Rotterdam in 1940. Bij de bouw van de toenmalige waterzuivering werd dit beeldje door de arbeiders aangetroffen tussen het aangevoerde puin. Ingemetseld in het laatste reservoir werd daar vanaf 1941 jaarlijks het bombardement herdacht. Na afbraak van de zuiveringsinstallatie kwam

Het kinderkopje uit het puin van Rotterdam.

Gietijzeren schaapjes uit De Schapenkamp.

het ‘kopje’ in de machinekamer terecht tot het eind jaren negentig van de vorige eeuw een plek kreeg in deze zuilenrij.

In de zuilenrij wordt door de invulling van een der zuiltjes aandacht gevestigd op de Hilversumse Rotaryclubs, die gezamenlijk een belangrijke rol bij behoud en beheer spelen. Ook vinden we er de symbolische resten van het Hilversums burgerinitiatief in de vorm van de Millenniumstenen ‘Hilversum 2000’.

Ter herinnering aan het schapendorp, de textielweverijen en het eerste arbeidershofje zijn daar het schaapje en lammetje. Deze dieren kwamen zo voor in de ty-

Albertus Perk kijkt pijnzend uit over de begraafplaats.

perende ramen van het hofje De Schapenkamp, gebouwd in opdracht van Gerardus Veen in 1856. In het laatste zuiltje wordt de herinnering aan de notaris Albertus Perk levend gehouden door een beeltenis van hem, peinzend kijkend over de begraafplaats. De kunstenaar P  p   Grégoire heeft in opdracht van de gemeente Hilversum aan de hand van weinige afbeeldingen getracht het karakter van de persoon te treffen. Het graf van Perk is te vinden in de noordoosthoek van de begraafplaats.

Ten slotte staat op de begraafplaats een aantal sculpturen van Paul Kubic, een Amerikaans beeldend kunstenaar woonachtig in Hilversum. Sculpturen van brons en staal, de metalen waar hij jarenlang mee werkte. Zelf omschrijft hij zijn werk als: *Architectonische ruines, toevallige formaties van rotsen, organische groei. De elementen en voortschrijdende gebeurtenissen van de geschiedenis vormen een encyclopedie van sculpturale vormen die de basis en stuwkracht is van alles wat ik maak. Er zijn geen letterlijke verwijzingen naar een specifieke locatie of gebeurtenis; het is eerder zo dat uit een verzameling van impressies zich een synthese ontwikkelt.*

Nadat de Stichting Hilversum, Pas Op! zich jarenlang heeft ingespannen voor behoud en restauratie van

Een van de sculpturen van Paul Kubic in De Hof.

Foto's: Stichting De Hof en EJP.

deze oudste algemene begraafplaats, is de voormalige begraafplaats 'Gedenkt te Sterven' thans ondergebracht in de hiertoe opgerichte stichting De Hof, die nu de verantwoordelijkheid draagt over het verdere behoud en beheer. Meer informatie is te vinden op www.stichtingdehof.nl

Flos Wisse Smit